

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag „Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHOLD: Hvordan med oss på høstens dag? — En fransiskansk bevegelse innenfor protestantismen. — Alessandro Manzoni's minne. — Kunsten å kunne høre. — Spanske kvinners sociale verneplikt. — Tertiarboken for St. Dominikus 3. orden. Pater Lutz's foredragsturné. — Fyrst Starhenbergs ekteskap. — Utdannelsesfondet kaller. — Erkebiskop Olav Engelbriktsson minnes. — Bibelen i alle katolske hjem. — Credo. — Herhjemme. — og derute.

Hvordan med oss på høstens dag?

I slutten av lignelsen om såmannen forklarer vår Frelser selv hvad han mener med de billedlige uttrykk: stengrunnen, tornene og fuglene, og det er derfor ikke rett å utlegge den anderledes enn han har gjort. Men vi kan ved eksempler fra det daglige liv vise hvorledes denne lignelse har gyldighet også for de forhold vi lever under, som den hadde gyldighet for snart to tusen år siden i jødeland — og hvor aktuell til alle tider beretningen om Guds ords skjebne i menneskehjertene er.

Når sæden såes på marken må det et samspill av mange krefter til for at den kan spire og bære grøde — krefter fra jorden, fra solen og fra himlens vete. Likeledes med den sæd som legges i menneskehjertene. Også den krever gunstige vekstbetingelser for å kunne utvikle sig til å være tjenlig på høstens dag. Vekstbetingelser som først skal ydes av foreldre, søskene, lærere, prester og kamerater — senere kommer arbeidsfeller, venner m. fl. til. Overalt bearbeides et menneskehjerte fra dets tidligste tid av — først det selv ubevisst, senere i stadig stigende grad under dets egen viljes medvirken. Dette er ansvaret for oss alle — men det hender og hender iltfor ofte at vi glemmer dette ansvar overfor hverandre og i lettsinn og tankeløshet, kan hende også i ondsinnethet dessverre, nedtrammer og ødelegger den gode sæd i hverandre eller lar «fuglene»: dårlige kamerater, dårlig eksempel, fristelser og forargelser, dårlig lesning eller slette og lavtliggende fornøielser snappe den bort. I den retning må i våre dager særlig foreldre være på sin post — ti hvad den gode sæd i barnenes hjertene nu kan være

utsatt for av overlast i skolene kan man lese sig til i referater fra møter, hvor retningslinjene for den moderne pedagogikk diskuteres, og hvor sørgelig nok man særlig ofte ser lærere gå inn for de mest vidtstrakte antireligiøse krav. Lignelsen om sædens skjebne bør alltid holde vårt kristne ansvar våkent og vaksomt — ikke minst overfor vårt eget hertes aker.

Ti ett kan vi katolske kristne være enig i: uten at vi absolutt selv vil det, blir aldri Guds rikes sæd i våre hjertene utsatt for vanrøkt. I sin Kirke skjenker Kristus oss alle hjelpemidler til vekst og utvikling og alle muligheter for å bære god frukt til høstens dag: sin kjærlighets varme, sin regn av nådemidler, sine presters omsorg for grobunnens godhet i hver enkelt sjel. Og allikevel — hvor megen frukt bærer vi?

Er det ikke slik at vi ofte fristes til å beskjeftige oss mer med vår nestes forhold til forening av lære og liv enn med vårt eget? Der skal kraft og mot til å vende kritikkenes søkelys fra andre's resultater for å fordype oss i våre egne — det er ikke alltid hyggelige ting vi får å se på selverkjennelsens vei. Den går over nedtrampet alfarvei, den går over stengrunn og mellom torner, hvor hvert spor av Guds rike i oss er forsvunnet i overfladiskhet, hårdhet og flengende spott — før vi kommer frem til den fruktbare muld i oss og gjenfinner de svake spirer til den gode sæd. Men har vi begynt denne selverkjennelsens vandring i oss selv, da fortsetter vi den også i sannhetssøkende erkjennelsestrang overfor andre. Vi stanser da ikke i vårt forhold til

En fransiskansk bevegelse innenfor protestantismen.

Av pater Leo van Eekeren. O.F.M.

Den tredje orden blandt protestantene er oppstått av den såkalte høikirkelige bevegelse i Tyskland. Stifteren av og føreren for denne bevegelse er den meget ansette professor i protestantisk teologi *Friedrich Heiler*, født 30. jan. 1892 i München, og som i 1930 blev biskop. Også en annen protestant, franskmannen *Paul Sabatier*, professor i kirkehistorie, død 5. mars 1928 i Strasburg, vakte ved sine mange artikler om Franciskus stor interesse i den protestantiske verden — og således opstod der en fransiskansk bevegelse innenfor protestantismen. Ordentanken hører jo til Kirkens liv, så det er ikke å undres over at denne tanke også har fått innpass hos protestantene. I 1926 stiftet *Friedrich Heiler* sin forening: *det evangeliske fransiskanske broderskap av Kristi efterfølgelse*: «Die Evangelische Franziskanerbruderschaft der Nachfolge Christi», hvilket er det offisielle navn for den protestantiske tredje orden. Han ledet selv sin forening og utsendte av og til rundskrivelser til de protestantiske tertiærer. Således skrev han 21. oktober 1928 om sin pilegrimsreise til Assisi. Han forteller også om et besøk i et fattig og ensomt nonnekloster, idet han skriver: «I Assisi fant vi Franciskus' grav og minner, men i dette franciskanske kloster fant vi ennu hans ånd levende. Søster *Marie* som styrer den lille fransiskanske familie, betrakter jeg som en helgen, en engel i menneskeskikkelse. Tross forskjellen i nasjon og sprog og det faktum at jeg utvortes hørte til en annen Kirke følte jeg mig fullstendig ett i tro og kjærlighet med disse romersk-katolske søstre. Om aftenen den 5. og 6. oktober fikk jeg endog høve til å be våre ordensbønner i haven der. Da vi sa dem farvel, ledsaget de oss med sin sang: «Sancte Francisce, oro pro eis». (St. Franciskus be for dem). — Vi tok avskjed i den overbevisning om for fremtiden å være så inderlig som mulig forenet med dem i bønner». Av denne beretning kan vi se at der hersker sann kjærlighet også blandt de protestantiske tertiærer.

I Sveits fant Heiler snart en entusiastisk efterfølger i pastor Gustaf Adolf Glinz fra Nidelbad i Brüsichon (Zürich). Pastor Glinz var et dypt religiøst og ærlig menneske, der gjorde meget godt. Efter menneskelig forstand døde han altfor tidlig

dem og omtale av dem op ved de mulige tomme plogfurer, hvorfra sæden er forsvunnet — vi leder oss frem dit Guds rike spirer og gror og bærer frukt, og hjelper hverandre til høstens dag. Hjelper hverandre til å «bære frukt i tålmodighet» — i et godt hjerte!

av slag — 24. april 1933. Hans efterfølger pastor Gotthief Hauf leder nu den tredje orden i Sveits.

Den tredje ordens regel for protestantiske tertiærer har megen likhet med den franciskanske tredje ordensregel, som pave Leo XIII skrev for våre tertiærer. Vi hitsetter i korthet de viktigste punkter av den protestantiske tredje ordens regel:

Tertiärerne er forpliktet til efter den Hl. Franciskus' og Klaras eksempel å leve efter det hellige Evangelium. Hver tertiær må forme sitt liv i kjærlighet og lidelse efter den guddommelige Frelasers skikkelse. De evangeliske tertiærer forsøker å virkeliggjøre de apostolisk-franciskanske idealer uten å forlate verden og sin stand. Særlig må de elske fattigdommen og ta åndelig avstand fra all eiendom og fra all kjærlighet til penger. Alt overflødig av sine jordiske goder gir de til de fattige. De lever kyske og rene, og de som er gift må oppfylle sine ekteskapsplikter. Alle må være standsmessig kledd og må adlyde sine foresatte i ordenen, såvel som den rettmessige kirkelige og verdslige øvrighet. Efter St. Franciskus' ånd må de hjelpe hverandre i hellig ydmykhet, i fullkommen glede og uselviskhet. Høiest må de elske de syke villfarende og utstøtte, samfundets ulykkelige. De må gjøre alt hvad de kan for å fremme den hellige fred i sine omgivelser og i samfundslivet. Stor ærbødighet må de vise alle kristne prester fordi de ser Kristus i dem. De må uavlatelig be for kirkenes gjenforening, og i dette øiemed har de stiftet en evangelisk forening som ber for den kristne enhet. Også i Sveits består der siden 1932 en forening som kaller sig: «Bønneforeningen for kirkenes gjenforening». (Ligue de Prière pour le rapprochement des Eglises).

For å leve som en sann franciskaner må de gjøre flittig bruk av nådemidlene: preken, sakrament, bønn, faste — særlig da alterets hl. sakrament, da også de tror på Kristi virkelige nærvær. De kommuniserer i det minste en gang om uken og oppbevarer det Allershelligste på verdige steder. Med den Hl. Frans ber de i enhver kirke: «Vi tilber Dig, Herre Jesus Kristus o.s.v.» —

De skrifter sine synder for sin sjelesørger, men naturligvis er skriftemålet ikke et sakrament for dem. De ber ofte og meget, og hvor det er mulig, må de be sin felles familiebønn. I fastetiden holder de hver uke korsveiandakten. Tertiärerne må leve enkelt og det anbefales abstinens fra kjøtt på fredager og på andre fastedager. Likeledes anbefales det å avholde sig fra alkoholiske drikker, fra røking og all overdådig pynt. Tross alle sine gode gjerninger må de betrakte sig som unyttige tjenere

efter Kristi ord: «Når du har gjort alt hvad blev dig befalt, si da: vi er unyttige tjenere». De gjør de foreskrevne gjerninger kun med det mål å komme til en renere forståelse av den guddommelige nåde. De oppfatter ikke sin regel som en byrde, men lever efter St. Pauli ord: «Hvor Herrens ånd er, der er frihet». (2. Kor., 3, 17). Broderskapets ledelse er anbetrodd en generalforsamling. De øverste må betrakte sig som de andres tjenere. Hver annen måned har de møte og en gang om året generalforsamling. Der holdes også fransiskanske vekselmøter (åndelige øvelser) alt efter som det ønskes. Enhver kristen som er døpt i den Hellige Tre-enighets navn kan optas i broderskapet. Den som vil leve efter regelen, må kunne tåle forfølgelse, men han kan trøste sig med bergprekenens salig-

prisninger og med Franciskus' ord: «Alle brødre hvor de enn befinner sig, må huske på at de har skjenket sig selv til Vår Herre Jesus Kristus og i kjærlighet til Ham må de tåle alle synlige og usynlige fiender. Når vi med glede tåler all livets urett, finner vi den fullkomne glede. Som våre venner regner vi alle dem som gjør oss urett». Derefter følger som avslutning på regelen St. Franciskus' lovsang: «Hellig, hellig, hellig .....

Når vi leser dette har vi ikke noe annet å gjøre enn å takke Vår Herre for at han også har gitt andre del i våre herlige idealer til sjelenes frelse, idet vi håper at også våre kjære norske ter-tiarer svarer til sitt høie kall: å være Vår Herre Jesu Kristi levende vidner.

P. Leo van Eekeren. O.F.M.

Alessandro Manzonis minne.

I St. Roch-kirken i Paris fant nylig en høitidelighet sted, idet foreningen «Comité des amies de Manzoni» feiret erindringen om Alessandro Manzoni, den storeitalienske dikter fra romantikkens periode. I nærvær av kardinalene Verdier og Baudrillard, den pavelige nuntius i Paris mgr. Valeri og biskopene Beaussart, Chaptal og Grenti samt chefredaktøren av «L. Osservatore Romano», grev Dalla Torre, blev der avslørt en minnetavle hvis innskrift lyder: «I denne kirke gjenfant den berømte italienske forfatter Alexander Manzoni den 2. april 1810 sin barndoms tro». Mgr. Georges Grente, biskop av Mans og medlem av det franske akademi, holdt en beåndet tale hvori han klarla Manzonis betydning, som også Goethe hadde verdsatt, og skildret den vei som hadde ført ham til Guds nåde — op på den faste og urokkelige tros høieste tinde.

Grev Alessandro Manzoni, hvis roman «De trolovede» hører til verdenslitteraturens ypperste frembringelser og hvis geni pave Pius XI ved mange leiligheter har fremhevet, fortjener imidlertid ikke alene alle litteraturinteressertes takk, men han har også krav på takknemlighet fra alle som forstår rekkevidden av hans apostoliske virke. I sin minnetale, som hadde karakter av en preken, opkastet mgr. Grente det spørsmål om det ikke var en utilatelig blanding av religiøs og profant når en romanforfatter blev feiret i en kirke, og besvarte det med at Kirken alltid har beskyttet litteratur og annen kunst og gjerne grepet alle passende anledninger til å hylde dem som har stillet en del av sitt talent i dens tjeneste. Manzoni gjorde det, og tilhører derfor den lange strålende rekke av mennesker hos hvem religionen og kunsten er lykkelig forenet. I 40 år var han det italienske folks stolthet — da han en gang lå syk blev der forordnet offentlig bønn for hans helbredelse, og da han lukket sine øiner nær 90 år gammel i 1873, sendte over hundre italienske byer representanter til hans begravelse — universiteter og arbeiderforeninger

møttes ved hans bære — hele Milano kledde sig i sorg og den kongelige familie ledsaget hans kiste til graven. Langt utover fedrelandets grenser feiret man minnet om hans geni.

Denne store dikter fødtes i 1785 i Milano og levde like til 1810 ikke alene utenfor all tro, men også som en forhåner og spotter av den, idet han følte sig hjemme i kretsen av de franske encyklopædister og tenkte å overta ledelsen av et «kors-tog» i sitt hjemland mot den «intolerante» katolisisme. I sin berømte brevveksling med Claude Fauriel om Shakespeares verker, skriver han et sted en passant at hans fjernhet fra den katolske Kirke ikke voldet ham noen som helst bekymring og at han må smile over sin fars sorg over hans vantro. Av sin ektefelle forlanger han at hun skal være fri for «katolske fordommer», og det synes å skulle gå i oppfyllelse da hans tilkommende er kalvinist, hvilket han fremhever med stor glede og tilfredshet overfor sine venner i Paris, idet han mener at dette vil verne henne mot «overtro» og «intoleranse».

Imidlertid skulde der skje en revolusjon i hans indre. Under de store festligheter i anledning av Napoleons formæling med Marie-Louise blev han grepet plutselig av en grenseløs trist og håpløs stemning, og han tok sin tilflukt til St. Roch-kirken for uforstyrret å kunne gråte sin ubegripelige sorg og smerte ut. Her blev han rammet av en stråle av Guds nåde — som han senere skildret det for sin datter: «La oss takke Gud for at han forbarmet sig over mig — den samme Gud som engang åpenbarte sig for St. Paulus på veien til Damaskus». Underet var kan hende forberedt ved at hans hustru, født Henriette Blondel, kort tid i forveien hadde meddelt ham sin beslutning om å bli katolikk. Hun var da meget forbauset over ikke å støte på noen egentlig motstand hos ham, ja enn ikke på likegyldighet — tvertom så det ut til at han næret en ekte interesse for den konvertitun-

dervisning hun tok. Men den materialistiske ideologi hadde allerede den gang mistet sitt sterke tak i ham og hans lengsel mot et evig liv hinsides denne jordiske tilværelse var sterkere enn hans hat mot «overtroen». Allerede før sin opplevelse i St. Roch uttalte han: «Jo lenger jeg befatter mig med religiøse idéer, desto mer tilfredsstilles min ånd og desto større er den lykke som jeg føler». I St. Roch brøt Frelseren i den hellige Eukaristi den siste motstand som Manzoni's hjerte og vilje gjorde mot troen — og for altret lovet Manzoni at han skulde dikte en hymne til verdens Forløser.

Så nu fantes det ingen vaklen mer i ham — av Saulus var blitt en Paulus som stillet alle sine krefter og hele sin skaperevne i tjeneste hos Kristus og hans Kirke. Manzoni skilte lag med sine vantro venner til tross for deres hån, lot sitt ekte-skap kirkelig regulere og formet hele sitt familie-liv i helt religiøs ånd. Hver aften var der felles-bønn og åndelig lesning i hans hjem. Dikteren besøkte flittig alle gudstjenestene og utviste en ekte kristelig ydmyghet og fredsælhet, således bad han alltid sitt tjenerpersonale om tilgivelse når han hadde gjort noen urett eller vært hissig og opfærende. I det brev som han skrev til sin datter i anledning hennes første hellige kommunion, åpenbarer hans gjennomkristne tankegang sig klart: «Den glede som du nu oplever, er innledningen til en langt større som du nu bare kan ane. Du vil erkjenne at kun samfundet med Gud og tillit til ham danner den sanne grunnvoll for all tilfredshet ..... Ha så meget desto mer tillit til Herren jo svakere du føler dig selv — ti Gud svikter aldri den som ber. Lov ham uten nølen å holde tro hans bud, ti han som gir dig disse bud, tilsier dig også sin hjelp ..... Frykt verden fordi den kan hende er

sterkere enn du — men venn dig også til å ringe-akte den, ti han som hadde dig så kjær at han steg ned til dig, er mektigere enn den».

Av alle sine krefter strebet den troende Manzoni efter å forene liv, tanke og skaperevne, og alle former for halvhet eller lunkenhet eller hykleri var ham inderlig imot. Han tok skarpt avstand fra alle dem som mente at religion kun passet for de lavere samfundslag og han hevdet at geniet trenger religion i ennu høiere grad enn mer usammensatte mennesker. All moral og all sedelig må forankres i religionen for ikke å bli holdningsløs og vakkende. Ja, Manzoni gikk så langt i sin religiøse ubetingede begeistring og krav at selv Chateaubriand forekommer ham lunken, og han bebreider ham at han i sitt verk: «Kristendommens geni» nøier sig med «å strø blomster på den vei som fører til Kirken». Den jevne og usmykkede vei som de Maistre og Bonald anviser, forekommer ham langt sikrere.

I hans bok: «De trolovede» står denne skjønne setning som gir et innblikk i hans vesen: «Ulykken kommer ofte gjennom våre handlinger, men selv en klok og udaddelig holdning kan ikke beskytte oss mot den. Men om ulykken rammer oss med eller uten vår egen skyld, så mildnes den dog alltid ved vår tillit til Gud som setter oss i stand til å kunne dra lære av den til hjelp for et bedre liv».

Manzoni's dikterevene mottok en stor berikelse gjennom hans omvendelse og er blitt til velsignelse for mange mennesker, når de har lært ham å kjenne. Som Carducci har uttrykket det: «Manzoni's strofer er som vingeslag med en vel avpasset rytme — hans «Hymne til pinsen» representerer italiensk lyrikks øverste tinde». Huysmanns ord: «Man må be meget for å nå høit!» passer på Manzoni!

Kunsten å kunne høre.

Av S. Ø.

Fra historiens eldste tider har vi hørt at menneskene har ønsket å kunne tale vel, ja at veltalenhet så å si har vært regnet med blandt de skjønne kunster. Tusener av år er gått uten å kaste glemsel over navn som blev berømte på grunn av veltalenhet. Vi husker Cicero, Demostenes, og vi husker Abailard fra skolastikkernes lærde disputer — m. fl.

Men så lenge verden står vil også minnet leve om en enkel, beskjeden kvinne som sat ved Frelserens føtter og glemte alt for å lytte til hans tale. Og om denne kvinne blev det sagt de eiendommelige ord: Hun har valgt den bedre del som ikke skal tas fra henne!

Nu var det vel ingen kunst av Maria å kunne lytte til Mesterens ord. Det var vel intet hun heller vilde. Men hans ord viser oss hvilken værdi en interessert lytter har. Således kan det heller ikke si-

es å være noen kunst for oss med oppmerksomhet å kunne følge en åndfull predikant eller foredragsholder, som taler om et tema som interesserer oss.

Større kunst er det ganske vist å kunne plukke gullkornene ut av en dårlig fremført tale, og dog finnes de kanskje ofte her i en langt større rikdom enn i den mest form-fullendte fremførelse.

Men ennu mere fortjenstfullt er det å kunne være en god lytter i det daglige liv. Lad oss ta vår nærmeste krets. Tar vi oss f. eks. tid til å lytte til barns tale? Lyder det igrunnen ikke svært ofte: Uf ikke mas så da, jeg har så travelt! eller lignende. Og dog kan det ligge stor forfriskning for vår sjel i barns tale. Barnet har så meget av himmelen ved sig ennu.

Enn ektefeller innbyrdes? Jeg hørte engang en mann si til sin hustru, da han kom strålende hjem

og fortalte om en forretning som var gått lykkelig i orden den samme dag, men hun bare sat og hørte på med et halvt åndsfraværende uttrykk «du hører jo ikke på hvad jeg forteller!»

«Jeg forstår mig så lite på forretninger, vet du.»

«Men så forsøk i det minste å være interessert!»

Ja, en mann mister snart lysten til å fortelle når han ikke møter interesse. Og kan hende er det grunnen til at så mange hustruer klager over at deres mann intet forteller og at de vet så lite om hans forretning og arbeide utenfor hjemmet.

Hvis man venner sig til å høre får man menneskenes fortrolighet og man vinner menneskekundskap. Blandt de «stille i landet» er det mange rike sjeloliv som vil gi oss av sitt skattkammer bare vi kan finne nøkkel til det. Og den kan ofte ligge i en interessert lytten. Man kan lære mere av et menneskes personlige opplevelser — av den sum av opsamlet livsvisdom, som enhver erhverver sig gjennom sine lidelser og sorger og sine gleder, enn ved å lese store verker om psykologi og om livskunst i det hele tatt.

På samme tid kan man ofte gjøre vedkommende en velgjerning ved at han får tale ut om det som hviler på hans sinn. Det kan være en lise å få åpne sig for det som trykker.

Så vil vi gå litt innom de forskjellige stender, som i embeds medfør vesentlig har til opgave å høre.

Naturligvis — forretningsstanden, hvor tid er penger og hvor der kanskje lyser den besøkende i møte: «Fatt Dem i korthet!» Eller som en fortalte at det på et kontor i Amerika stod opslått på veggen: «Tid er penger, stjel ikke vår tid!!» — der blir ordene en handelsvare, som må vurderes på annen måte. Men la oss gå ut i det sociale samfund og ta plass på de forskjellige venteværelser og vente på tur.

En gang kom jeg til en kvinnelig lege, jeg var nr. 25 og det sat enno noen igjen på venteværelset. Hun foretok undersøkelsen med en forunderlig fredelig sinnsro, og da hun hadde stillet sin diagnose tok hun sig enno et lite øieblikk til en meningsutveksling om noen sociale spørsmål, som var sterkt fremme for tiden. Da jeg tilslutt ikke kunde undlate å ytre min forbauselse over at hun kunde ta hvert tilfelle så rolig og fredfullt, når det var så mange som skulde ekspederes, sa hun at for henne eksisterte bare den ene som var inne. Hun kunde ikke sprede sig med å tenke på alle som ventet. Jeg gikk fra henne med et varmt og takknemmelig hjerte. Hvor virker det ikke velgjørende å bli møtt med en slik personlig interesse, i motsetning til de eksempler av hel annen art, hvor man slett ikke får fremført det som skulde belyse den sak man har på hjerte av mangel på imøtekommende interesse.

Men så må det også medgis at det finnes klienter som trenger et ubegrenset ordforråd for å få fremført sitt erinde idet de fullstendig mangler trening i å konsentrere sig, og ingen har nå engang uinskrenket tid til sin rådighet. Når man står over for slike tilfelle må man uvilkårlig minnes hin romer som skrev til sin venn: «Tilgiv at jeg skriver et langt brev i dag, jeg hadde ikke tid til å skrive kort!» Omsatt for nærværende vil det si, at den som vil ha gehør gjør vel i å forberede sin sak før han går med den.

Men hvorom alting er vil man altik komme lengst ved å forsøke å vise en venlig interesse for det våre medmennesker har å si oss, selv om man har det travelt. Kanskje har man det ikke alltid så travelt som man tror. Det er likesom blitt tidens slagord dette: «Har ikke tid!» I evigheten får du tid, sier et gammelt ord.

S. Ø.

Spanske kvinners sociale verneplikt.

Det strålende arbeide de spanske kvinner har utført både i hospitalerne og det sociale velgjøringsarbeide, har vært helt frivillig, og der har vært overflod av arbeidskraft tross de svære oppgaver.

I den omstøpningsprosess som det spanske samfund gjennomgår i disse vanskelige tider, har imidlertid statens nasjonal-syndikalistiske tendens utstrakt sin intervensjon til dette område og gjennom dekretene av 7. oktober og 28. november ifjor inført kvinnelig verneplikt for det «sociale arbeide».

Likesom staten fremover av den mannlige befolkning vil komme til å kreve videre personlige ydelser utover den almindelige militærtjeneste for å bringe landet på fote, mener den, at det opofrende frivillige arbeide som de spanske kvinner hittil har ydet, bør formes til et lovfestet medarbeide i oppbyggelsen av den nye stat, under dennes ledelse

og direkte kontroll, innen rammen av den av det nasjonale parti Falanxe Espanola Tradicionalista organiserte samfundshjelp «Auxilio social».

Dekretene fastsetter en verneplikt på seks måneder, fordelt på tre år, innen en av samfundshjelpens virksomheter i teknisk, administrativt eller almindelig legemligt arbeide efter hver enkelts utdanning og ferdigheter og etablissementenes behov.

Dette arbeide ansees som en plikt mot samfundet, men er ikke tvungent, og undlatelse medfører ingen straff. Derimot er det nødvendig å ha utført denne verneplikt for herefter å opnå lønnet stilling innen statens, provinsstyrernes og kommunernes etater, samt i bedrifter som arbeider for eller understøttes av staten. Likeledes er det nødvendig å ha utført denne verneplikt for å overta offentlige eller politiske hverv og for å opnå utnevnelser, hvortil kreves det offentliges approbasjon.

Verneplikten for «socialt arbeide» kan utføres i hvilken som helst alder mellom 17 og 35 år. Den gjelder imidlertid ikke for kvinner, hvis konstitusjon og helbred gjør dem uskikket til strengt arbeide.

Det er et stort arbeidsfelt som ligger foran samfundshjelpen «Auxilio social» i Spania, idet krigens utvikling for hver dag bringer nye opgaver, og man forbereder sig på, at organisasjonen snart må utstrekke sitt virke til nye dele av det nuværende røde territorium. Det gjelder da å ha tilstrekkelig av godt trent personale å sette inn på de steder, hvor det trengs, og det vil nok vise sig, at både er verneplikten nødvendig, og at det haster. Man kan bare

forestille sig, hvad der eksisterer av elendighet i en beleiret millionby som Madrid. Forberedelserne til den første hjelp for hovedstadens befolkning er gjort. Tusenvis av tons av matvarer, klær og medisiner ligger disponible for å rulle mot Madrid på første varsel, og samfundshjelpens kvinner står rede til å ta fatt på det Herkules-arbeide som venter dem.

Det gjenopbygningsarbeide og den reorganisasjon som ligger foran det spanske samfund, både socialt og økonomisk, er så omfattende, at alles anstrengelser må inn under en felles ledelse, en felles plan. Alle må samarbeide for det felles beste, og den enkelte må vike for enheten.

Tertiar håndboken for St. Dominikus 3. orden.

Vi henleder oppmerksomheten på følgende meddelelse i «Katolsk Ungdom» for 6-2-38.

Der er foreløbig inngått over 50 bestillinger på håndboken for St. Dominikus' 3. orden. Ennu i februar mottas ytterligere bestillinger til en pris av den senere kun kunne kjøpes for 4 kroner. (NB danske kroner — billigere altså for norske. — St. O.'s red. anm.). Den foreligger ferdig til påsken i år.

Innholdet blir: to forord av Dominikanerpatrene Zoetmulder og Béchaux, Forøvrig: I. Innledningskapitel om dominikansk ordensliv i verden. II. Ordenskalender. III. Ordensregel. IV. Hvorledes officiet bedes som fellesbønn. V. Det fullstendige Maria-Officium efter ordenens ritus (Latin—Dansk). VI. Aflad tilstått St. Dominikus' 3. Orden. VIII. Forskjellen mellom den dominikanske og den romer-

ske messe. IX. Et utvalg dominikanske bønner, hvoriblandt en samlet oversettelse av alle St. Thomas af Aquinas bønner.

Våre Tertiarer forsøker også i bokens ytre å prestere noe virkelig godt. Arbeidet utføres av det store, ansette S. L. Møller'ske Boktrykkeri, og boken leveres innbundet i såkaldt «Niger-Imitasjon», av utseende som skinn og langt sterkere enn shirting. Et mindre oplag, der vil kunne bestilles til 6 kr. pr. ekspl. innbindes i gjeteskin. Alle utgaver er med Guldtrykk (Titel og ordensvåben) på rygg og forside.

Både for Danmark og for Norge blir boken Dominikanertertiarenes offisielle håndbok.

Forutbestillinger mottas av Grevinne Eriikka Scheel, Nordre Frihavnsgade 26, København Ø.

Pater Lutz's foredragsturné,

I tilslutning til vår omtale av pater Lutz's siste foredragsturne bringer vi herved et avsnitt av et brev fra mgr. Kjelstrup til St. Olavsforbundets formann bankchef Parmann om paterens opphold i Kristiansand:

«— — — må jeg dog få sende Dem et par linjer for å takke for pater Lutz's besøk som jo skyldes Sankt Olavsforbundets tiltak. Pateren oppholdt sig her hele søndag d. 30. f. m. og gjorde oss den glede å tale både ved høimessen og ved kveldsandakten. Allerede ved høimesen var der en masse mennesker, og ved andakten var kirken aldeles overfylt. Antagelig var det henved 200 personer tilstede, og deiblandt byens beste folk. Jeg hadde selvsagt sørget for en passende forhåndsreklame, både i form av inserater og annonser. Paterens emne om efterm. var: «Katolsk tanker om Reformasjonsjubileet», og interessen var øiensynlig meget stor under det tre kvarter lange foredrag. Folk stod tett langs veggene ja, endog i trappen til galleriet, men blikkstilte var det allikevel

under hele det klare og åndfulle foredrag. Derefter gav jeg den sakramentale velsignelse, og tilslutt sang hele forsamlingen stående «Gud signe vårt dyre fedreland». En verdig avslutning.

Også pater Lutz var strålende fornøiet over resultatet og roste i høie toner akkustikken i vår vakre kirke og det velinnøvede sangkor.

Sankt Olavs-forbund skal ha takk og ære for paterens besøk. Nu venter vi med lengsel de bebudede nye skrifter som er under trykning på Forbundet forlag — både Charles Joys's lille bok om reformasjonens innføring i Norge og den nye samling av «Spørsmål og Svar», hvis trykning allerede blev bestemt ifjor høst. Småskriftene rives bort ved kirkedøren og leses med stor interesse. Jeg holder nemlig fremdeles hver søndag kveld foredrag i kirken for protestanter, og tilstrømningen er stor. Ved utgangen lar jeg så småskriftene utdele til tilhørerne —».

Fyrst Starhembergs ekteskap.

Det vakte adskillig oppmerksomhet da det i høst blev bekjent at fyrst Starhemberg inngikk ekteskap med skuespillerinnen Nora Gregor, efter at hans ekteskap med fyrstinne Marie, comtesse av *Salm-Reifferscheidt* var blitt erklært ugyldig av de kirkelige myndigheter. Som ætling av en av Østerrikes eldste og mest navnkundige slekter — og ikke minst p. g. a. sin stilling som fører for Heimwehr, en stilling som en tid gav ham en så ledende posisjon i sitt land at det blev talt om at han en dag vilde komme til å bli landets konge, var det ikke annet å vente enn at disse sensasjonelle nyheter måtte bli gjenstand for stor oppmerksomhet og livlig kommentar. Det blev da også påstått at det var av politiske grunner, for å tekkes Østerrikes kanskje mektigste mann at Kirken ordnet hans forviklede ekteskapsaffærer efter hans ønsker.

Det kan derfor ha sin interesse å gjengi noen av de konkrete fakta som nylig er blitt offentliggjort angående fyrst Starhembergs ekteskap.

Først og fremst må det bemerkes at det var fyrstinne Maria Starhemberg som allerede i 1935 tok skritt for å få ekteskapet erklært ugyldig, idet hun mente å kunne føre bevis for notorisk viljesmangel fra fyrst Starhembergs side ved ekteskapets inngåelse i 1928, et forhold som hun først var blitt oppmerksom på noen år senere. På grunnlag av de fremlagte dokumenter fant de kirkelige

myndigheter bevisførslen fyldestgjørende, og efter en inngående undersøkelse erklærte de kirkelige domstoler i Wien 6. juli 1936 og i Salzbrug 17. juli 1937 at ekteskapet ikke kunde ansees for gyldig. Saken blev så bragt frem for den høieste instans i Rom, og i oktober 1937 blev det så gitt endelig kjennelse for ekteskapets ugyldighet.

Av dette fremgår også tydelig at de kirkelige myndigheter ikke forhastet sig for å imotekomme partenes ønsker. Da avgjørelsen omsider kom var ikke Starhemberg lenger Østerrikes vicekansler, men en forhenværende embedsmann hvis innflytelse og posisjon var betydelig redusert efterat hans Heimwehrforbund var oppløst.

At heller ikke penger spiller noen rolle ved Kirkens behandling av lignende saker, fremgår med all ønskelig tydelighet av det materiale som nylig er fremlagt om de ekteskapsaker som blev først for den høieste kirkelige domstol i Rom i løpet av året 1936 — ialt 76 saker. Av disse blev det for 37 ikke ydet det minste vederlag og 19 av dem opnådde at ugyldighetspåstanden blev tatt til følge. Av de 39 saker hvorfor der blev ydet noe vederlag endte 17 med ugyldighetserklæring. Det sier sig selv at slike saker — som rettssaker i det hele tatt — krever både tid og penger, men det er et faktum at prosess for kirkelige domstoler er billigere enn for de fleste civile domstoler. Og fattig og rik står der helt på like fot.

Utdannelsesfondet kaller.

Vi holder nu på med innspurten slik at alt kan være ferdig søndag 20. februar kl. 8. Men arbeidet går som en lek — som en fest før festen, fordi vi møter allerede nu så megen kjærlig og varmhjertet støtte. Og kan det tenkes en bedre innledning til vår aksjon enn allerede nu å kunne takke, takke og atter takke?

Moder Martine har fått etterfølgere: St. Francis-kussøstrene i Stavanger og Arendal, Borromæussøstrene på Hamar og Dominikanerinnene i Gjørstadgaten har fulgt hennes eksempel! Fra nær og fjern møter vi venlighet — og ikke minst er vi alle dem takknemlig som har utlånt skjønne «bunader» til oss. Men det er ikke tiden nu til å spesifisere vår takk i ord — vi vil forsøke å vise den i gjerning ved å skape tre koselige fester, et muntert «gilde med Per Gynt», verdig det gode formål og N.K.K.F.'s anerkjennelsesverdige og fortjenstfulle

initiativ.

Ti — glem ikke festens hensikt! Den rekker langt ut over øieblikkets glede — den strekker sig langt ut i fremtiden og viser oss en ungdom som høster det du og jeg sår på disse tre kveldsstunder. Hver liten mynt du gir ut, er et såkorn til vekst og styrke for Kirkens fremtidshåp: den katolske ungdom. Der er perspektiv i festene den 20., 23. og 27. februar — linjer som strekker sig langt, langt ut over øieblikkets gledestemming:

«Nu skal vår fremtid trygges —» vi har så ofte sunget denne linje i vår skjønne katolske ungdomsang — la oss nu i tre dager virkelig gjøre den — ikke sant?

Se programmet på 3. omslagsside hvad alle enkelthetene angår. Se notisen i Erindringslisten —
og vær inderlig velkommen!

Erkebiskop Olav Engelbriktson minnes,

7. februar i år — på 400 års dagen for erkebiskop Olav Engelbriktssons død, blev det nedlagt en krans fra «Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab» i Trondheim på hans grav foran høialteret i St. Gommaire-kirken i Lier, Belgia. Det var det norske generalkonsulatet som ved konsul Offerdahl, en nevø av biskop Olav Offerdahl, overbragte den meget vakre laurbærkrans med fiolette bånd hvorpå det med gullbokstaver stod trykt: 1) La Société Royale Norvégienne des Sciences 7 Février 1938 — 2) Olavus Engelberti F., Archiepiscopus Norvegiae 1523—37.

Kirken var ved anledningen full av folk og såvel byen Liers borgermester som 4 rådmenn var tilstede. Det blev avsunget to liturgiske sanger og etterpå spilte orglet «Åses død» og «Ja, vi elsker».

Bibelen i alle katolske hjem

St. Elisabethforeningen, Hammerfest kr. 20,—
Før innkommet ..... » 2408,10

Ialt kr. 2428,10

Credo -

det Katolske tidsskrift for Skandinavia, presenterer sig i ny skikkelse i sitt februarnummer som inneholder en rekke interessante artikler, bl. a. av dominikanerpater *d'Argenlieu*, pater *Otto S. J.* og fru *Sigrid Undset*. Det er å ønske at dette betydningsfulle organ for katolsk kultur må få øket lesekreft i Norden, ikke minst ved flere abonnenter her i Norge.

Herhjemme.

Kristiansand S. Vår katolske mannforening her, St. Ans-gars-lag avholdt 2. febr. generalforsamling. Etter at årsberetning og regnskap var oplest og godtatt skulde det nye styre velges, som består av formann og sekretær som tillike er kasserer. Resultatet blev imidlertid at det gamle styre blev stående et år til, nemlig Olav Bollmann som formann og Frantz Krause som sekretær. Foreningen som teller ca. 15 medlemmer har ukentlig møter med bevertning, foredrag og selskapselig samvær og trives utmerket med den energiske mgr. Kjelstrup som dens geistlige leder.

—nz.

Drammen. Tirsdag den 8. februar var St. Elisabeth forenings medlemmer innbudt til en morsom og hyggelig aften-tilstelning, arrangert av vår sogneprest, i anledning den nederlandske prinsesses fødsel.

Festbordet var vakkert og originalt pyntet med mange tendte lys i nasjonade farver, mens det norske og det hollandske flagg var heist til tops. Sognepresten fortalte om det hollandske kongehus og den rørende sympati som det omgås med, så vi kunde godt forstå at prinsesse Beatrix's

fødsel blev feiret i Nederland som en familiebegivenhet for hele folket.

Kvelden forløp meget hyggelig og medlemmene takker sognepresten for den store iver han legger for dagen for å gjøre våre møter så hyggelige og interessante som de nu er. S. I.

Tromsø. Søndag 6. februar avholdtes den ordinære generalforsamling i St. Olavs Lokalforening. 25 medlemmer var fremmøtt da formannen åpnet møtet etter sangen av St. Olavshymnen. Man gikk straks over til saksbehandlingen, — det var dennegang meget å gjennomgå, så man var forberedt på et lengere møte enn vanlig.

Årsberetning og regnskap blev oplest og godkjent uten bemerkninger. Under behandlingen gjorde formannen oppmerksom på den ubetydelige fremgang fra ifjor, og behandlet en mindre stigning i bevertningspengene. (Lokal kontingent kreves ikke i Tromsø).

Så kom det bebudede forslag til vedtekter, utarbeidet av formannen efter pålegg fra styret. De ni paragrafer blev gjennomgått først enkeltvis og punkt for punkt og tilslutt vedtatt med en del endringer. Forslaget går nu til Centralstyret for godkjennelse. Det hele tok nokså meget tid, og da man var ferdig med vedtektene og valg av styre drakk man kaffe.

Styret fikk sådan sammensetning:

Formann Kaare Krane gjenvalgt med akklamasjon. Kasserer fru Snarbye gjenvalgt med 17 st. Øvrige styremedlemmer (samtlige nye) Thorleif Jensen, fru Pettersen og Thorstein Pettersen efter omvalg ved stemmelikhet med Haldor Jensen. Varamenn: Frøken Margot Nilsen, fru Terese Jensen, frk. Ruth Snarbye.

Ved bordet meddelte formannen styrets beslutning om å innvelge fru Margot Børstad til første æresmedlem. Det blev mottatt med akklamasjon, og den 80 år gamle dame, der som alltid var tilstede, blev lykkønsket av alle. Hun har i alle år vist en enestående arbeidsvilje og -glede innen menigheten.

Efter kaffen gjennomgikk man Centralstyrets forslag til forandring i Forbundets vedtekter og valgte som foreningens eventuelle faste styremedlem frk. Borghild Krane, p.t. Oslo.

Som utsending til landsmøtet i Oslo i pinsen i år valgtes formannen med fru Pettersen som varamann.

Efter vel fire timer kunde generalforsamlingen heves, og vi sang aftenens salme og skiltes.

Og så alle krefter inn for St. Olavs sak og St. Olavs land!

K. Kr.

Stabekk. — Stabekk ledd av St. Olavs Forbund hadde den 2. ds. den glede å høre frøken Martha Østensvig fortelle om en tur til Maihaugen, vårt skjønne kulturhistoriske museum. Vi kjente jo alle Maihaugen og De Sandvigske samlinger av navn, men det var vel også nesten alt, så et foredrag nettop av frøken Østensvig, den velkjente Maihaugcicerone, klædd i festbunad, og dertil en mengde herlige lysbilleder, var en oplevelse for oss. På grunn av det dårlige vær var vi dessverre ikke mange, men det forhindret ikke at humøret såvel hos foredragsholderen som hos tilhørerne var strålende.

B. S.

— og derute.

«La Croix» forbudt i Tyskland. Den franske katolisismes ledende organ «La Croix» er foreløbig på ubestemt tid blitt forbudt i Tyskland.

India. Den Jakobitiske metropoliten av Neranam, den eldste bispestol i Malabar, erkebiskop Mar Joseph Severios har sluttet sig til den katolske kirke. Han blev optatt i Kirken av den bekjente konvertitt Mar Ivanios, som var biskop i den Jakobitiske kirke, inntil han i 1930 gikk over til den katolske kirke. Begge har fått sin biskops vigsel og verdighet anerkjent av den hellige stol.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri.

(Inneh. Alf & Johs. Grønli).